

ΝΤΟΡΙΝΑ ΠΑΠΑΛΙΟΥ

Η Φ Ω Ν

Η Σ Τ Α

Χ Ε Ρ Ι

Α Τ Η Σ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΙΚΑΡΟΣ

Η ΦΩΝΗ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΗΣ

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης - Παρισιού, που κυρώθηκε με τον ν. 100/1975. Επίσης απαγορεύεται η αναπαραγωγή της στοιχειοθεσίας, της σελιδοποίησης, του εξωφύλλου και γενικότερα όλης της αισθητικής εμφάνισης του βιβλίου, με φωτοτυπικές ή οποιεσδήποτε άλλες μεθόδους, σύμφωνα με το άρθρο 51 του ν. 2121/1993.

© 2024, Ντορίνα Παπαλιού & Εκδόσεις Ίκαρος

ISBN 978-960-572-673-7

ΝΤΟΡΙΝΑ ΠΑΠΑΛΙΟΥ

Η ΦΩΝΗ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΗΣ

μυθιστόρημα

ΙΚΑΡΟΣ

ΣΦΕΝΤΟΝΕΣ ΚΑΙ ΒΕΛΗ

Όταν το κορίτσι με τη λευκή θήκη του βιολιού στον ώμο κοντοστέκεται μες στο φιλόβροχο κι έπειτα, με ένα άτσαλο τίναγμα του κορμιού της, γυρίζει και στρίβει τρέχοντας σε ένα ήσυχο δρομάκι, διασχίζει και μπαίνει ορμητικά στη βικτοριανή εκκλησία των Αγίων Πάντων, είναι ασαφές στον τυχαίο περαστικό αν τρέχει ώστε κάτι να προφτάσει ή από κάτι να ξεφύγει.

Νιώθει ανακούφιση στο αντίκρισμα του ήσυχου ναού. Δεν έχει πολλή ώρα ακόμη στη διάθεσή της και φοβήθηκε μη συνεχιζόταν η τέλεση κάποιας πρωινής λειτουργίας. Της ανοίγεται όλος δικός της, όπως τον φαντάστηκε σε μια ιδανική συνθήκη τη στιγμή που η αιφνίδια επιθυμία την κατέλαβε σύγκορμη μες στην πυκνή κίνηση της Όξφορντ Στριτ, ακινητοποιώντας τη στη μέση του πεζοδρομίου με τον αντίστοιχο τρόπο με τον οποίο ο οδηγός διακόπτει την πορεία του αυτοκινήτου τραβώντας απότομα το χειρόφρενο. Ένας νεαρός άντρας έπεσε πάνω της, και κάτι γυναίκες φορτωμένες τις τσάντες με τα ψώνια, παραμερίζοντας τις ομπρέλες τους με ένα ελαφρύ σπάσιμο του καρπού, τη σκούνητησαν αδιάφορες, ενώ ένας βιαστικός, με το κινητό του κολλημένο στο αυτί, μια φευγαλέα σιλουέτα, πορευόμενος

κι αυτός σαν όλους πάνω στο χαρτογραφημένο τοπίο της καθημερινότητάς του, της φώναξε αγριεμένα «Κουνήσου!».

Τα βήματά της ηχούν ρυθμικά πάνω στις πέτρινες πλάκες του διαδρόμου, ανάμεσα στις σειρές των αδειανών παραταγμένων ξύλινων πάγκων του ναού, προδίδοντας ένα κράμα στοχευμένης αποφασιστικότητας και συγκρατημένης οργής, μέχρι που ο ήχος τους διακόπτεται. Μπροστά από το Ιερό, ασάλευτη και με την πλάτη γυρισμένη στον κυρίως ναό, θα νόμιζε κανείς πως έχει σταθεί για να προσευχηθεί. Δεν είναι τούτος ο σκοπός της. Τα καστανά της μαλλιά πέφτουν λυτά και ακατάστατα στους ώμους της, αγγίζοντας με τις άκρες τους τα μουσκεμένα γυμνά της μπράτσα. Το ανεπαίσθητο τρέμουλο του σώματός της ελάχιστα έχει να κάνει με το ότι αμέλησε να φορέσει το αδιάβροχό της ή κάτι πιο ζεστό βγαίνοντας φουριόζα από το διαμέρισμά της στο Μπέισγουοτερ.

Ο επιβλητικός μολυβής ουρανός του πρωινού που είχε φωτίσει ξεψυχισμένα το στριμωγμένο καθιστικό της, μέσα από τα ψηλά παράθυρα με θέα τον κοινοτικό κήπο, και το αγριεμένο αεράκι που ράντιζε με τα χαλκόχρωμα φύλλα των δέντρων το φρεσκοκουρεμένο γρασίδι καθόλου δεν τράβηξαν την προσοχή της όταν, ξυπνώντας ξαπλωμένη μπρούμυτα στον πράσινο υφασμάτινο καναπέ του καθιστικού, λες και είχε σωριαστεί από ένα βίαιο πισώπλατο χτύπημα, έπιασε το κινητό της από το πάτωμα και, βλέποντας την ώρα περασμένη, πετάχτηκε πάνω. Παραμένοντας όπως ήταν, με τα χθεσινά της ρούχα, ένα λευκό λινό αμάνικο μπλουζάκι και το κολλητό ξεβαμμένο μαύρο τζιν της, που χειροτέρευε το ανελέητο σφίξιμο μιας διαρκούς, συσσωρευμένης έντασης

στο στομάχι, φόρεσε τα μαύρα δερμάτινα μποτάκια της, παρατημένα στα πόδια του καναπέ, και έτρεξε στο μπάνιο. Συμμένη και με το κεφάλι χωμένο στον νιπτήρα, έριξε δυο χούφτες κρύο νερό στο πρόσωπό της και επέστρεψε στο καθιστικό. Κρέμασε τη λευκή θήκη με το βιολί στον ώμο και, απαγορεύοντας επιτέλους στον εαυτό της να το επαναδιαπραγματευτεί, μάτια να βαυκαλίζεται με την ευχάριστη ανατροπή ότι το βιολί θα παρέμενε στα χέρια της, βγήκε έξω στον δρόμο δηλώνοντας στον εαυτό της πως ήταν έτοιμη να το αποχωριστεί.

Μια στιγμή υπήρξε καθοριστική σε τούτη τη μεταστροφή της όταν, το προηγούμενο βράδυ, κουλουριασμένη με τις σκέψεις της στον καναπέ, αποκοιμήθηκε με τη φιγούρα της μητέρας της ζωντανή στα μάτια της, να στέκεται πλάι στη μισάνοιχτη πόρτα της εισόδου του διαμερίσματός τους στο Παγκράτι.

Η μητέρα της ήταν άβαφη, εκτός από το κόκκινο κραγιόν στα χείλη –σπάνια το αποχωριζόταν, φώτιζε και έδινε μια ένταση στα μπλε της μάτια, πυρακτώνοντας το ανοιχτόχρωμο δέρμα του προσώπου της, πλαισιωμένο από τα κατάξανθα σαν άχυρο μαλλιά της, ολόσια και κομμένα σε ένα ατημέλητο κοντό καρέ–, και καλοντυμένη, με το δικό της στιλ – αρκούσε να είναι στα μαύρα για να δίνει μια νότα ψευδοεπισημότητας ή έστω περισσότερης επιμέλειας στην εμφάνισή της. Από το βάθος ακουγόταν η βαβούρα της πολυλογάδικης παρέας της, κεφάτης και αλέγρας, από αυτές που σύχναζαν στο σπίτι τους, σε αναμενόμενη και πάντα ταιριαστή σύνθεση, πάνω κάτω οι ίδιοι άνθρωποι,

φίλοι της από τα νεανικά της χρόνια και σπανίως πρόσωπα από την «ομάδα», όπως αποκαλούσε τους συνεργάτες της στην οικολογική οργάνωση στην οποία εργαζόταν. Ήταν οι φίλοι με τους οποίους τα βράδια γέμιζε το σπίτι τους ως αργά, κατά καιρούς σχεδόν εμμονικά, θα έλεγε τώρα το κορίτσι, κρίνοντας από τη συχνότητα των ξαφνικών, απαντών καλεσμάτων, θαρρείς και η δική τους ζωντάνια, της ίδιας και της μητέρας της, αίφνης ήταν λιγοστή και η μητέρα της αποζητούσε απελπισμένα έναν πρόσθετο σαματά μέσα στο σπίτι, για να κρύψει τις ρωγμές και τις ατακτοποιήτες γωνίες του, με ατελείωτες κουβέντες, ποτά, τσιγάρα και τζαζ, ίντι ή βίντατζ ροκ μουσική. «Ποιος θα 'ρθει;» τη ρωτούσε το κορίτσι με αυξανόμενο ενδιαφέρον μεγαλώνοντας, κατ' αρχάς για τους ίδιους τους φίλους της μητέρας της –τους συμπαθούσε, και τη Χλόη, τη στενότερη φίλη της, την έβαζε πάνω απ' όλους–, αλλά και με ανακούφιση μπαίνοντας στην εφηβεία της, καθώς έδιωχναν με την παρουσία τους την εγκατεστημένη στο βλέμμα της μητέρας της σκοτεινιά, που στις πιο άγριες εκφάνσεις της ήταν για το κορίτσι πηγή αγωνίας, όλο και πιο επώδυνα ορατή. «Οι συνήθεις ύποπτοι», της απαντούσε φορτωμένη τα ψώνια του σούπερ μάρκετ αλλά εύθυμη, και η αλλαγή της διάθεσής της χαροποιούσε το κορίτσι. «Α, ωραία», αποκρινόταν και έκανε πως τη βοηθά να τα ξεπακετάρουν πάνω στον πάγκο της κουζίνας και να τα τακτοποιήσουν, ενώ στην πραγματικότητα ψαχούλευε μέσα στις σακούλες για τσιπς, αλμυρά κράκερς, σοκολατάκια, καραμελωμένους ξηρούς καρπούς. «Δεν είναι για σένα, κοριτσάκι, αυτά»,

της έλεγε εκείνη –γιατί έπρεπε να τρώει σωστά και όχι επειδή δεν θα έφταναν τα καλούδια για τους καλεσμένους της, δεν τσιγκουνευόταν ποτέ τις ποσότητες– καθώς το κορίτσι το έσκαγε από την κουζίνα με την ανθυγιεινή της προμήθεια. «Δεν θα φάω πολλά», της υποσχόταν, πράγμα αναληθές, «έχω πολλή μελέτη ακόμη», απολύτως ακριβές. Όταν αργότερα θα ξανάβγαινε από το δωμάτιό της, δεν θα ήταν για να φάει κάτι πιο πλήρες και υγιεινό, αλλά για να χωθεί κι αυτή στην παρέα των σαραντάρηδων, με την αδικαιολόγητη αυτοπεποίθηση της εφηβικής άγνοιας ότι είχε πια τη δυνατότητα να συμβάλλει σε οποιαδήποτε ενήλικη κουβέντα τους, πολύ πέρα από το να απαντά στις βαρετές, αντανakλαστικές ερωτήσεις τους σχετικά με τη μουσική της. Είχε τελειώσει για τη μέρα τη μελέτη της; ρωτούσαν με θαυμασμό αλλά και οίκτο οι σταθεροί μάρτυρες του αδιάλειπτα φορτωμένου, σχεδόν απάνθρωπου στα μάτια τους προγράμματός της, για το οποίο εκείνη τους διαβεβαίωνε αμυντικά πως αυτό ήταν το φυσικό αν θέλεις να γίνεις σολίστ, και με την άκρη του ματιού της έπιανε την ικανοποίηση που φώτιζε το πρόσωπο της μητέρας της. Πού έπαιζε τώρα ή θα έπαιζε το επόμενο διάστημα; αναρωτιόνταν απλώς για να πουν κάτι και όχι επειδή θα έρχονταν στη συναυλία της, εξαιρουμένης της Χλόης, που την είχε ακούσει ζωντανά. Είχαν την περιέργεια οι φίλοι της μητέρας της, όρθιοι μπροστά στο ξύλινο τραπέζι που καταλάμβανε τον έναν τοίχο του καθιστικού –με τα βραβεία και τα καδραρισμένα διπλώματα του κοριτσιού ακουμπισμένα εκεί ή κρεμασμένα στον τοίχο, και τις φωτογραφίες της με το βιολί στον ώμο

ανάμεσά τους—, να μάθουν τι καινούργιο ετοιμάζε, τι να περιμένουν σύντομα να προστεθεί στη συλλογή πάνω στο τραπέζι και στον τοίχο. Το κορίτσι βυθιζόταν σταυροπόδι σε μια από τις πολύχρωμες μαξιλάρες στο πάτωμα ή βουτούσε στον έναν από τους δύο καναπέδες του καθιστικού και έπειτα απλωνόταν, καταλαμβάνοντάς τον σε όλο του σχεδόν το μήκος δικαιωματικά, καθώς οι φίλοι της μητέρας της την υποδέχονταν με χαρά, κάνοντάς της χώρο για να τη συμπεριλάβουν στην παρέα.

Από τον καναπέ του καθιστικού της, μέσα από τα κλειστά της μάτια, το κορίτσι κοίταζε τη μητέρα της, που με το χέρι τεντωμένο στο πόμολο της μισάνοιχτης πόρτας του διαμερίσματός τους στο Παγκράτι κοίταζε το κορίτσι του Μπέισγουοτερ επικριτικά, με τον αναγνωρίσιμο εκνευρισμό της όταν φεύγοντας οι φίλοι της —της άρεσε της μητέρας να τους ξεπροβодίζει— κοντοστέκονταν πλάι στη μισάνοιχτη πόρτα και της έπιαναν την κουβέντα και τότε εκείνη τους έλεγε, κάπως κοφτά και αυστηρά, υψώνοντας τη φωνή: «Λοιπόν, αποφασίστε επιτέλους, ή μέινετε ή φύγετε».

Στο κρύο και συννεφιασμένο πρωινό του Λονδίνου, με το φως της ημέρας να σε κλέβει με ένα βίαιο τράβηγμα από τα πρόσωπα που ξαναζωντανεύει μονάχα το σκοτάδι, εγκαταλείποντάς τα σε ένα αδιευκρίνιστο αλλού και πάλι έρημα, η πρώτη σκέψη της ανοίγοντας τα μάτια ξαπλωμένη μπρούμυτα στον καναπέ του διαμερίσματός της στο Μπέισγουοτερ ήταν ότι τις τελευταίες εβδομάδες, σαν τους φίλους της μητέρας της και η ίδια, δεν είχε κάνει τίποτα άλλο από το να παρατείνει σε έναν φλύαρο, μακροσκελή

μονόλογο πλάι στην πόρτα τον αναπόφευκτο χωρισμό από το βιολί της.

Στρέφεται προς τον κυρίως ναό. Το σώμα της, κυριευμένο από ένα πρώιμο και αδικαιολόγητο στερητικό σύνδρομο που προτρέπει της φυσικής απώλειας, το αναζητά για να συμπληρωθεί, να χυθεί μέσα του, σμιλεύοντας για μια τελευταία φορά μαζί του τη σιωπή.

Από τότε που πέθανε η μητέρα της, στις εκκλησίες μπαίνει μονάχα για να παίζει ή να ακούσει μουσική. Ξεκρεμά από τον ώμο τη θήκη με το βιολί και ενστικτωδώς την απιθώνει μπροστά στις μύτες των ποδιών της. Έχει μάθει να μην το αφήνει από τα μάτια της, να το φυλάει όπως οι περισσότεροι γονείς τα μικρά τους παιδιά στους πολυσύχναστους δρόμους, στα πάρκα, στα σούπερ μάρκετ, στα τρένα, με μια αμέριστη έγνοια και εγρήγορση στο βλέμμα, μην τυχόν και άθελά τους αυτά τους ξεφύγουν και χαθούν – μην τυχόν και τους τα αρπάξει κανείς. Αν υπήρχε κάποιο αόρατο λουρί που θα τα κρατούσε για πάντα κοντά τους, είναι βέβαιη πως οι περισσότεροι θα το είχαν αγοράσει για να τα ζωστούν. Το ίδιο κι αυτή με το βιολί της.

Δεν έχει σκεφτεί τι θα παίζει, ποιο είναι το ιδανικό κομμάτι για τούτο το παράδοξο ρεσιτάλ, με την ίδια μοναδικό ακροατή. Μόλις το ακουμπήσει στον ώμο της, τα δυο της χέρια, παρακινούμενα από εκείνο το άγνωστο και ακατέργαστο ορμητικό στοιχείο μέσα της, θα συντονιστούν από μόνα τους στην ερμηνεία του πιο φιλόδοξου και αντάξιου κομματιού που θα αρμόζει στο κλείσιμο του κύκλου ενός ξεχωριστού κομματιού ζωής.

Είναι έτοιμη.

Κάτι την ενοχλεί και την αποσπά. Μες στην παραζάλη του πρωινού, επαναλαμβάνοντας σε λούπα με το που άνοιξε τα μάτια της πως είχε έρθει η ώρα να τελειώσει με τούτη την επώδυνη διαδικασία του μακρόσυρτου αποχαιρετισμού, να τραβάει και να σέρνεται τραυματικά από μέρα σε μέρα, να παλινδρομεί –εδώ και τρεις εβδομάδες από τη βραδιά μετά τη συνανλία της στο Μπαθ, όταν της ζητήθηκε να επιστρέψει το βιολί της–, κάθε πρωί να τον αναβάλλει, και τις νύχτες, αναζωπυρωμένη από τις σκέψεις που προτάσσει η λογική, να τον επανασχεδιάζει νοερά, με τα φώτα σβηστά, ξέχασε να φορέσει τις κάλτσες της και, από το ταχύ, αθλητικό της βάδισμα στους δρόμους, τα πάνω κάτω στις σκάλες των σταθμών του αντεργκράουντ, τα δερμάτινα μπουτάκια της την έχουν πληγιάσει. Ο πόνος είναι ανεπαίσθητος, ένα αμυδρό τσούξιμο της φρέσκιας φουσκάλας στη φτέρνα. Σκύβει και βγάζει τα μπουτάκια. Τα σπρώχνει με το πόδι λίγο παρακεί. Δεν θα επιτρέψει σε τίποτα να της λεκιάσει την απολυτότητα του δοσίματός της.

Το μόνο που ακούγεται καθαρά καθώς γονατίζει μέσα στον ναό είναι η γρήγορη ανάσα της. Οι χοντροί πέτρινοι τοίχοι της αγγλικανικής εκκλησίας, η βαριά ξύλινη σκαλιστή πόρτα, που μπαίνοντας την τράβηξε πίσω της με δύναμη για να κλείσει, έχουν σφραγίσει απέξω τον αχό της πόλης, τις φωνές και τους κρότους των μαστόρων που, αψηφώντας τη βροχή, σκαρφαλωμένοι στη σκαλωσιά, συνηθισμένοι στον φθινοπωριάτικο καιρό, συνεχίζουν τις εργασίες αποκατάστασης της μπροστινής όψης του ναού.

Μια φορά ακόμη, λέει, μία.

Γέρνει προς τα μπρος και ανοίγει την παραλληλόγραμμη, λευκή, γυαλιστερή Gewa θήκη. Την είχε αγοράσει για εκείνο μόλις το απέκτησε. Έκρινε πως είχε τις καλύτερες προδιαγραφές ασφαλείας –για τις αλλαγές θερμοκρασίας και υγρασίας, για τυχόν χτυπήματα– και την είχε διαλέξει στο χρώμα που ταίριαζε στο νέο της ξεκίνημα, μαζί του. Πιάνει ανάμεσα από τα δοξάρια της το βαρύτερο, το Voirin, και το σφίγγει ώσπου να τεντώσει τις τρίχες όσο πρέπει. Βγάζει το ρετσίνι από το κουτάκι του, τρίβει τις τρίχες με νεύρο κι έπειτα το αφήνει κάτω. Παραδομένη στη λύσσα της να ξυπνήσει το βιολί της, το αρπάζει στα χέρια της. Τοποθετεί στην πλάτη του τη γέφυρα, και όπως το κρατά, κτητικά και προστατευτικά, στιγμιαία παραμυθιάζεται με την ανυπόστατη σκέψη πως ονειρεύεται, χαμένη στη δίνη ενός εφιάλτη, και ένας από τους κρότους των μαστόρων εκεί έξω θα γίνει διαπεραστικός, σπάζοντας τους φραγμούς της πόρτας, των τοίχων και των παραθύρων του ναού, και θα την τραντάξει με τη δύναμη δυο γερών χεριών που σε γραπώνουν άγαρμπα απ' τους ώμους για να σε συνεφέρουν, επαναφέροντάς τη στον πραγματικό της κόσμο, αυτής με το βιολί της. Έτσι υπήρξαν ως τώρα, μέσα σε άλλες αντίστοιχες εκκλησίες, μεσαιωνικούς και γοτθικούς ναούς, σε μικρά αρχαιοελληνικά θέατρα, σε πλατείες, σε κατάμεστες μικρές και μεγάλες συναυλιακές αίθουσες, σε μικρές και μεγάλες πόλεις, για ένα κοντσέρτο με ορχήστρα, ένα ρεσιτάλ ή μουσική δωματίου. Ο χώρος παραμένει βουβός. Ο κρότος που αποζητά να διαλύσει τον εφιάλτη δεν θα ακουστεί – μονάχα η μουσική της.

Κάνει να σηκωθεί, και σαν χαστούκι η συνειδητοποίηση της εικόνας της τη σωριάζει στις πέτρινες πλάκες. Σε τούτες τις σύντομες και απανωτές κινήσεις της, όχι μιας ρουτίνας τελετουργικής, αλλά απεγνωσμένες και αρπακτικές, γονατιστή σαν ικέτιδα μέσα στον ναό, προδίδεται το αλαφιασμένο και αγνώριστό της πρόσωπο, έρμαιο της ακαταλάγιαστης σύγχυσης και της ανώριμης λαιμαργίας της, για τα ψίχουλα της τελευταίας φοράς. Ακουμπά το δοξάρι κάτω ξεχειλίζοντας από ντροπή. Κρατώντας το στην αγκαλιά της, το φέρνει κοντύτερα στο στήθος της. Δεν θέλει, όχι έτσι. Δεν του αξίζει. Είναι ιεροσυλία. Η άσβεστη λαχτάρα της να το ακούσει άλλη μια φορά έχει κάτι το αξιοθρήνητο και δραματικό που δεν ταιριάζει με την εικόνα του εαυτού της, το ισορροπημένο, στέρεο οικοδόμημα που χτίζει κοπιαστικά και υψώνεται λιθαράκι λιθαράκι. Η αδυναμία της την εξοργίζει. Οι πέτρινες πλάκες είναι κρύες. Η υγρασία τη διαπερνά ως το κόκαλο, αλλά αυτό που εντείνει το αρχικό της τρέμουλο στο σώμα είναι η παγερή ησυχία του ναού. Τα δόντια της κροταλίζουν. Βουλιάζει σαν να βυθίζεται σε βάλτο. Γέρνει το κεφάλι προς τα πίσω ενστικτωδώς και όχι γιατί γυρεύει από κάπου εκεί μέσα να γραπωθεί, κοιτάζοντας ψηλά τα πολύχρωμα βιτρό με τις βιβλικές σκηνές που διατρέχουν κατά μήκος τον τοίχο της εκκλησίας των Αγίων Πάντων.

Είχε υψώσει και τότε το βλέμμα της, στον τρούλο μιας άλλης εκκλησίας. Εκεί, ο Παντοκράτωρ και Ποιητής δέσποζε αυστηρός σαν δάσκαλος, και γύρω του οι δώδεκα Απόστολοι. Τι έπρεπε να αναγνωρίσει σ' εκείνη την τοιχογραφία; είχε αναρωτηθεί. Τι να αισθανθεί;

Είπαν πως ο θάνατος της μητέρας της ήταν δυστύχημα.
Ίσως και να ήταν.

Μέσα στο βουητό της νεκρώσιμης ακολουθίας, που τα λόγια της εκείνη περιφρονούσε υπεροπτικά, ο νους της, αποκομμένος από την τοιχογραφία του θόλου και την τελετή, ανεξέλεγκτος, έτρεχε καταδιωκτικά πάνω στην ασφαλτο, έσκαγε με ιλιγγιώδη ταχύτητα στις λακκούβες, γλιστρούσε και σπινάριζε στις στροφές μιας ατέρμονης ελικοειδούς ανάβασης, να συλλάβει το πώς και το γιατί. Το ένα λεπτό να είσαι εκεί, το άλλο, στο φρενάρισμα που δεν γίνεται εγκαίρως, στην πανικόβλητη τιμονιά που δεν πρόλαβε το κακό, να παύεις να είσαι εκεί. Μικρότερη, από κάποια δική της διαστροφή, δεμένη με τη ζώνη της στο πίσω κάθισμα του αυτοκινήτου, όταν κοιτούσε έξω από το παράθυρο και τύχαινε να προσπεράσουν ένα σκοτωμένο ζώο στην ασφαλτο, εκείνη το καταμετρούσε. Δεν το ξεχώριζε εύκολα, αν ήταν σκύλος ή γάτα, η απεικόνισή του δυσδιάκριτη έτσι όπως ήταν κολλημένο στην ασφαλτο, χαλκομανία μέχρι να την ξεπλύνει η βροχή. «Μα τι μπουρμούρας, κοριτσάκι;» ρωτούσε η μητέρα της, ρίχνοντας μια λοξή ματιά μέσα από τον καθρέφτη του αυτοκινήτου, όταν εκείνης της ξέφευγε ένας αριθμός ή κάποια σκέψη, «Γιατί να περάσει τον δρόμο χωρίς να κοιτάξει;». Μέχρι ποιο νούμερο είχε φτάσει στο μέτρημα; Δεν το θυμόταν ακριβώς, μεγάλωσε, είχε πάψει πολύ πριν από τα δεκαπέντε της να μετρά, θα ήταν πάντως μικρότερο του σαράντα πέντε, σ' εκείνη την άλλη μέτρηση, της ζωής – ένας αριθμός στάσιμος, σημείο αναφοράς. Ως εκεί, δεν

θα μεγάλωνε άλλο η μητέρα της, της είχε γίνει μέσα στην άλλη εκκλησία αντιληπτό.

Η μητέρα της δεν έγινε χαλκομανία, δεν αποτυπώθηκε σε καμία ασφαλτο. Την είχαν σηκώσει ολόκληρη από τον γκρεμό.

Είπαν πως θα έχασε τον έλεγχο της μηχανής της, «Θα της έφυγε στη στροφή».

Γιατί να τον χάσει;

Αρκούσε η αδέξια στραβοτιμονιά μιας ξεχαρβαλωμένης μηχανής; Για να κουτρουβαλήσει στα βράχια; Τα είχε υπολογίσει όλα λάθος την πιο κρίσιμη στιγμή; Σαν τα αδέσποτα του δρόμου;

Είπαν, ο δρόμος του νησιού ήταν κακοτράχαλος και σκοτεινός τη νύχτα χωρίς φεγγάρι που είχε βγει για βόλτα μόνη.

Πού πήγαινε μόνη; Και γιατί;

Οι συνεργάτες της στην οικολογική οργάνωση με την οποία μελετούσε στο πεδίο τα θαλασσοπούλια που ανήκαν στα υπό εξαφάνιση είδη –αιγαιόγλαρους, αρτέμηδες, μύχους, θυμάται να τα ονοματίζει η μητέρα της–, χαράζοντας και προτείνοντας νέες προστατευτικές ζώνες Natura, έτρωγαν την ώρα του θανάτου της σε κάποιο ταβερνάκι του νησιού. Δεν ήταν το κορίτσι κοντά της, στο νησί, να της οριοθετήσει τη στροφή, να της φωνάξει με την πιο διαπεραστική της φωνή «Πρόσεχε!». Ήταν στην Αυστρία, στην τάξη ενός εξαιρετικού δασκάλου, για ένα καλοκαιρινό σεμινάριο για βιολί. Εκείνη την ώρα, όταν η μητέρα της κατρακυλούσε στον γκρεμό, το πιθανότερο ήταν πως το κορίτσι βρισκόταν στο δωμάτιό της στην εστία του μουσικού κολεγίου και πάλευε

με το *Πρελούδιο και αλέγκρο* του Κράισλερ ή με μια από τις σονάτες για βιολί και πιάνο του Μότσαρτ. Δεν χρειαζόταν να είναι εκεί το κορίτσι για να ακούει μετά, ξανά και ξανά, τον ήχο του σώματος που πέφτει.

Γύρισε στην αδερφή της μητέρας της και της ψιθύρισε: «Πρέπει να φτιάξουμε κι εμείς ένα από αυτά τα πράγματα με τα καντήλια πάνω στη στροφή του δρόμου;» Και η θεία της έπλεξε τα δάχτυλα του χεριού της με τα δικά της. «Εικονοστάσια, προσκυνητάρια – πώς τα λένε; έτσι δεν λέγονται;» τη ρώτησε πιο δυνατά. «Αν το φτιάξεις, εγώ θα το σπάσω», πρόσθεσε αγριεμένη. «Τι είναι αυτά που λες τώρα, κοριτσάκι;» αποκρίθηκε η θεία αυστηρά. «Κοριτσάκι», έτσι την αποκαλούσε και η θεία της από μικρή, το είχε αντιγράψει από την αδερφή της ως κάτι τρυφερό για υποκοριστικό – στείρο και ξένο προερχόμενο από οποιονδήποτε άλλο εκτός από τη μητέρα της. «Η μητέρα σου είναι κοντά σου, θα σε βλέπει και θα σε ακούει από κει ψηλά», είπε και της έσφιξε το χέρι, κοιτάζοντας ίσια μπροστά της. Ήθελε να αποφύγει να κοιτάξει το κορίτσι στα μάτια; Δεν τολμούσε να αντικρίσει την ελλειμματικότητά της καθρεφτισμένη στο βλέμμα του κοριτσιού; Την ένιωσε ωστόσο το κορίτσι απτή την ελλειμματικότητα στο κράτημα της θείας της, αποκρουστική καθώς το χέρι της βυθίστηκε σε ένα υλικό που, υγρό και μαλακό σαν άψητος πηλός, αδυνατούσε να της προσφέρει ένα σχήμα ή ψήγμα παρηγοριάς. Πώς τολμούσε να ξεστομίζει η θεία της έτσι ακαταλόγιστα κάτι τόσο ανόητο για καθησυχαστικό; Ήταν δεκαπέντε χρονών. Έλεος πια! «Μη με ξαναπείς κοριτσάκι!» ξέσπασε στη θεία της και

ξεγλίστρησε από το άπλαστο κράτημά της. Τα δυο χέρια που λύθηκαν δεν είχαν ποτέ τους δεθεί.

Έφυγε, έγραψαν στην εφημερίδα, και ήταν εξίσου εξοργιστικό.

Από τι; Για πού; Θαρρείς και ήταν ακόμα υπαρκτή, στο αλλού.

Στην Ορθοδοξία, σκέφτηκε, τα σώματα θάβονται βαθιά στη γη, αλλά οι ψυχές συνεχίζουν να υπάρχουν, πετάνε στον ουρανό, και κάποτε όλοι οι αγαπημένοι θα ξαναενωθούν, και αυτό το μήνυμα λένε πως είναι λυτρωτικό. Στην Οδύσσεια, αντίθετα από την Ορθοδοξία, στον Άδη ούτε επανένωση των αγαπημένων γίνεται ούτε διαφαίνεται λυτρωμός ή διέξοδος για τις ψυχές που βασανίζονται. Το είχε διαβάσει κι αυτό πρόσφατα στο σχολείο. Όλοι οι νεκροί της Νέκυιας, οι νέες και οι νέοι, οι γέροντες και οι ανδρειωμένοι πολεμιστές, περιφέρονται αιώνια κάτω από τη γη, σκιές χωρίς καμία ελπίδα. Γι' αυτό και ο Αχιλλέας προτιμούσε να βλέπει το φως του ήλιου δούλος παρά να κυβερνά στον Άδη. Αν η ψυχή και το σώμα της μητέρας της ήταν ένα, συνυπάρχοντας στη ζωή, γιατί να χωριστούν μετά; Τι σόι συμβίωση ήταν αυτή; Η κατοίκηση της ψυχής μέσα στην ύλη; Παρασιτική; Η ψυχή που πέταξε πώς ήταν δίχως το σώμα της; Η άυλη μητέρα της στο εκεί, στο αλλού; Πώς να τη φανταζόταν στην όψη; Μπορούσε να σε αγγίξει ξανά αυτή η αιώνια μορφή; Πώς θα ήταν στην αφή; Το άρωμά της θα είχε ξινίσει; Θα είχε εξατμιστεί; Μέσα σ' εκείνη την άλλη εκκλησία, το ερώτημα για το οποίο μέσα στους αιώνες είχαν συνταχθεί τόσα ετερόκλητα και ευφάνταστα κείμενα, που είχαν τραγουδηθεί, διαβαστεί

αλλά και με πολέμους, βία και θυσίες διακηρυχθεί και επιβληθεί, δεν απαντιόταν με τη λογική. Είναι ταλέντο άραγε, σαν το δικό της το μουσικό, η πίστη; Ένα χάρισμα με το οποίο γεννιέσαι; Γιατί, αν είναι, η απουσία του στη δική της ψυχή, μέσα στην άλλη εκκλησία, της είχε μόλις γίνει αντιληπτή. Ή μήπως η πίστη είναι μια δεξιοτεχνική ικανότητα της σκέψης, μια πιρουέτα που μαθαίνεις να εκτελείς ύστερα από αμέτρητες ασκήσεις, κάλους στο σώμα, στραμπούληγματα και επαναφορές, μετά την απόλυτη υποταγή, την παράδοση του πνεύματος σε μια επίμονη διδασκαλία;

Έστρεψε πάλι το βλέμμα της ψηλά, γυρεύοντας επιτακτικά στο ανθρώπινο κατασκεύασμα της απεικόνισης του θόλου την κρυφή οδό των άλλων για αυτό το πέρα από το εδώ, που ισχυρίζονται πως λειτουργεί επουλωτικά. Η πατρική φιγούρα που δέσποζε στον τρούλο, επινοημένη, ανοίκεια και χωρίς ψυχικό αντίκρισμα ή παρηγοριά, αίφνης συσκοτίστηκε σαν να τη σκέπασε κάποιος με ένα μαύρο πέπλο για να της την κρύψει, αλλά το κορίτσι πρόλαβε να τη δει, πεπερασμένη να σκουληκιάζει όπως η σάρκα σε προχωρημένη αποσύνθεση, θαμμένη στο χώμα. Αυτό ήταν όλο; Δεν ήταν αρκετό.

Κοίταξε γύρω της σαστισμένη. Τα παγωμένα χαρακτηριστικά στα πρόσωπα φίλων, γνωστών και αγνώστων μέσα στην εκκλησία –που, θέλοντας να κρύψουν λίγο πρωτότερα την αμήχανη βουβαμάρα τους, είχαν εκδηλώσει τη συμπόνια τους με ένα αδέξιο χαμόγελο, ένα διστακτικό και απαλό χάδι στα μαλλιά της, κουνώντας το κεφάλι πάνω κάτω ρυθμικά, όμοια με κάτι σαχλά διακοσμητικά πλαστικά γατάκια

που πουλάνε οι πλανόδιοι στα φανάρια των δρόμων—είχαν ξάφνου θαμπώσει, θαρρείς και το κορίτσι είχε χάσει μέρος της όρασής της.

Έτρεξε πανικόβλητη έξω στο φως. Κάτω από τον ήλιο του αττικού ουρανού, ο κόσμος που πηγαινοερχόταν σκυφτός, κατηφής και μαγκωμένος, τα πεύκα και τα κυπαρίσσια που υψώνονταν στο προαύλιο της εκκλησίας, τα γκρίζα κτίρια που διαγράφονταν στο βάθος, όλοι και όλα είχαν χάσει το περίγραμμά τους και είχαν στρογγυλέψει οι γωνίες τους, όμηροι μιας ασίγαστης, ακατάληπτης, στυγνής ενοχής που είχε μπουκώσει τα μάτια της.

Ήταν μικρή. Ήταν μεγάλη. Ήταν δεκαπέντε χρονών.

Το φως του ουρανού, που άνοιξε μετά τη βροχή, απλώνεται τώρα δειλά μέσα στην εκκλησία των Αγίων Πάντων από τα παράθυρα του πλαϊνού τοίχου, ψηλαφίζοντας το πρόσωπό της και το βιολί που κρατά στο στήθος της.

Λέει:

Είναι δικό της.

Μα δεν της ανήκει.

Ανήκει σ' εκείνον.

Στην πορεία, το ξεχνά. Με την επιλεκτική της μνήμη προχωρά, αλλά τώρα εκείνος της το έχει θυμίσει, βίαια και ταπεινωτικά.

Για κείνον, είναι ένα βιολί. Για κείνη, μια φιάλη οξυγόνου στον βυθό της θάλασσας.

Για κείνον, είναι ένα παιχνίδι που μπορεί να σ' το προσφέρει ή να το πάρει πίσω. Για κείνη, ένα απασφαλισμένο περίστροφο με μια σφαίρα στη θαλάμη.

Για κείνον, είναι ένα Francesco Rugeri του 1669, από την Κρεμόνα. Για κείνη, η φωνή της.

Τον αποκαλεί Μετρ. Έτσι τον έχει βαφτίσει – μυστικά.

Είναι ο Μετρ. Είναι το κορίτσι.

Ο μονόλογός της πλάι στην πόρτα έχει λήξει.

Μείνε ή φύγε, της λέει η μητέρα της.

Με τον καιρό, εκείνη που έφυγε έχει βρει τα δικά της μονοπάτια της επιστροφής. Αντίθετα από την εικόνα της, ακύμαντη στο καταραμένο σαράντα πέντε –ο διαβολεμένος αυτός αριθμός ένα παλούκι, που πάνω του έχει δεθεί η μητέρα της και το κορίτσι πρέπει να λασκάρει με κόλπα το σκοινί για να την κάνει να σαλέψει προς το μέρος της–, τα λόγια της ξεπετάγονται αυτόνομα και κελαρυστά. Έχουν τη δική τους, θάνατη υπερμπαταρία και, στη μοιραία κατάδυση του σώματος στο σκοτάδι και στην παγωνιά, ρίχνουν τις δικές τους απλωτές, ακούραστες στην επίπονη προσπάθεια, αντίθετα στο ρεύμα και στη βαρύτητα της ύλης, γραπώνονται από τα κλωνάρια, τα βρύα, τις πέτρες και επανέρχονται, αεράτα και αναλλοίωτα, έξω στις όχθες.

Βγάζει τη γέφυρα από την πλάτη του βιολιού και την τοποθετεί μαζί με το βιολί και το δοξάρι πίσω στη θήκη. Βάζει το ρετσίνι μέσα στο κουτάκι του και μετά στη θέση του. Κλείνει τη θήκη και πιάνει πρόχειρα τα μαλλιά της πίσω με ένα λαστιχάκι που έχει εύκαιρο, περασμένο στον καρπό της. Φοράει τα μποτάκια της και σηκώνεται όρθια, με τη θήκη του βιολιού στον ώμο.

Είναι σολίστ.

Όταν το δηλώνει φωναχτά, απέναντι στην ανταπόκριση

της αναγνώρισης και της θερμής αποδοχής που απολαμβάνει, αναρωτιέται μήπως είναι θαυματοποιός.

Είναι μεγάλη. Είναι μικρή. Είναι είκοσι οχτώ χρονών.

Πάνω από την ακαταστασία της το κορίτσι φοράει και πάλι θαρρετά το αρυτίδωτο προσωπείο της ωριμότητας που τόσο υποδειγματικά έχει μάθει από μικρή να προβάλλει στους γύρω της με υποκριτικό ταλέντο – το ελάχιστο, γλυκό βάρος της υλικής του υπόστασης στον ώμο, για λίγο ακόμη δικό της.

Δεν περιμένει να την ακούσουν οι θεοί.